

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

2020 йил — ИЛМ, МАЪРИФАТ ВА РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган • WWW.XS.UZ • E-mail: Info@xs.uz • 2020 йил 22 октябрь, № 223 (7725) Пайшанба

Сайтмига ўтиш учун QR-коднинг телефонингиз орқали сканер қилинг.

САНОАТ ТАРМОҚЛАРИДАГИ НАТИЖАЛАР ВА ҚЎШИМЧА ИМКОНИЯТЛАР МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёев раислигида 21 октябрь куни sanoat тармоқларидаги 9 ойлик натижалар ва йил якунига бажарилиш лозим бўлган вазифалар муҳокамаси бўйича видеоселектор йиғилиши ўтказилди.

Пандемия оқибатлари sanoat ишлаб чиқариш суръатлари ҳам таъсир ўтказмай қолмади. Шу боис давлатимиз томонидан ҳар бир тармоқни қўллаб-қувватлаш бўйича тезкор чоралар кўрилди. Карантин даврида ҳам ишлаб чиқариш давом этди. Буларнинг натижасида sanoatда юзага келиши мумкин бўлган хиддий йўқотишларнинг олди олинди.

Этиборлики, иқтисодиётда юқори қўшилган қийматли таъминловчи қайта ишлаш sanoatида 9 ойда қариб 3 фоиз ўсиш қайд этилди. Хусусан, электр техникаси ишлаб чиқариш 25 фоиз, тўқимачилик маҳсулотлари 12 фоиз, металл рудалари қазийш 7 фоиз ва қурилиш материаллари 6 фоизга ўсди.

Шунингдек, автомобиллар 1,5 баравар, электр техникаси маҳсулотлари 1,3 баравар, тўқимачилик товарлари 16 фоиз, мис сим 15 фоиз кўп экспорт қилинди.

Натижада ялли ички маҳсулотнинг ўсиш суръати 0,4 фоиз ихобий даражада сақлаб қолинди ва бюджет даромади 1,9 триллион сўм ортга билан бажарилишига эришилди.

Шу билан бир қаторда, айрим тармоқ ва ҳудудларда ишлаб чиқаришда қолоқликка йўл қўйилгани оқибатида sanoat маҳсулотлари бўйича умумий кўрсаткич 2,7 фоизга камайган.

Йиғилишда бунга сабаб бўлган омиллар таъқидий таҳлил қилиниб, йил якунига ишлаб чиқариш ҳажмларини таъминлаш чора-тадбирлари кўриб чиқилди. Шу билан бирга, sanoat тармоқлари ва ҳудудларда яна қандай заҳиралар борлиги, уларни ишга солиш учун нима лар қилиш кераклиги батафсил муҳокама қилинди. Пировад мақсад — экспорт, даромад, манфаат.

— Sanoat корхоналари бошқарув тизимида муаммолар бор. Маҳсулотлар таннарини тушириш керак. Бу рақобат муҳитини яратишнинг муҳим асосидир, — дея таъкидлади Президент.

Аввал нефть-газ тармоғидаги ишлар таҳлил қилинди. Қолоқликка йўл қўйган корхоналар фаолияти танқидий баҳолалиб, раҳбарларнинг лавозимларига лойиқлик масаласи кўриб чиқилди.

Йил якуни билан табиий газ қазиб олишни кўпайтириш, ички бозорга қўшимча газ етказиб бериш бўйича топшириқлар берилди. Шунингдек, 740 минг тонна нефть ва конденсат қазиб олиш, 203 минг тонна суюлтирилган газ ва 125 минг тонна полиэтилен ишлаб чиқариш вазифаси қўйилди.

“Ўзбекисанот” корхоналарида ҳали резервлар мавжудлиги, ишлаб чиқариш ҳажмини ошириб, экспортга йўналтириш зарурлиги таъкидланди. Қўқон суперфосфат заводининг биринчи босқичини модернизация қилиш, “Навоийазот” акциядорлик жамиятига аммиак ва карбамид комплексини ишга тушириш чоралари белгиланди.

“Ўзавтосаноат” бошқарувида ўтган қишлоқ ҳўжалиги машинасозлиги тармоғида трактор ва севалқалар ишлаб чиқариш 2 баравар камайгани кўрсатиб ўтилди. Тўртинчи чоракда автомобиллар ишлаб чиқариши 62 мингга етказиб, 165 миллион долларлик экспорт қилиш, буловчи ва ахтиёт қисмларни хоржий бозорларга сотишни йўлга қўйиш зарурлиги айтилди.

Халқаро экспертлар билан бирга автомобиль sanoatини ривожлантириш стратегиясини ишлаб чиқиш вазифаси қўйилди.

Қурилиш материаллари, электр техникаси ва енгил sanoatда ҳам ҳали ишлатилмаган заҳиралар бор.

Масалан, қурилиш материаллари бўйича йил якунига 11 та лойиҳа амалга оширилди. Бу орқали янги маҳсулотлар ўзлаштирилиб ва мавжуд корхоналар қуввати оширилиб, импорт ўрнини қоплашга эришилди.

Электр техникаси sanoatида 12 хил маҳсулотни маҳаллийлаштириш лойиҳаси режалаштирилган. Давлатимиз раҳбари ушбу қувватларни тезкор ишга тушириб, рақобатни таъминлаш, товарлар нарҳини арзонлаштириб, экспортни кенгайтириш муҳимлигини айтди.

“Ўзтўқимачиликсаноат” уюшмасига мавжуд қувватларни тўла ишга солиш, 100 дан зиёд янги корхонага АҚШ ва Европада тан олинган халқаро сертификатлар олишда кўмаклашиб, уларни экспортга жалб қилиш вазифаси қўйилди.

Бозор механизмлари тўлиқ кириб бормаган тармоқларни трансформация қилиш долзарб бўлиб бормоқда. Шу боис Президентимиз sanoat корхоналари фаолиятини такомиллаштириш, халқаро бошқарув тизимини хоржий этиш бўйича кўрсатмалар берди.

Йиғилишда ҳудудий фойдаларида мавжуд резервлардан фойдаланиб, қўшимча ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш масалалари ҳам муҳокама қилинди.

Ўтган 9 ойда маҳаллийлаштириш борасида 55 та ҳудудий лойиҳа ижроси кечиккан, 144 та лойиҳа бўйича ишлаб чиқариш ҳажми таъминланмаган. Оқибатда 720 миллиард сўмлик

маҳсулот тайёрлаш имконияти йўқотилган.

Тегишли вазирлик ва ҳокимликларга қолоқликка йўл қўйилган лойиҳалардаги муаммоларни бартараф этиш, импорт ўрнини босувчи янги истиқболли йўналишларни ўрганиб, маҳаллийлаштириш дастурига киритиш бўйича кўрсатмалар берилди.

Умуман, қолган уч ойда қиймати 7 миллиард долларлик 80 та тармоқ ва 44 та ҳудудий йирик лойиҳани ишга тушириш муҳимлиги таъкидланди. Йиғилишда ишлаб чиқаришни кенгайтириш орқали экспорт ҳажмини ошириш масаласига алоҳида этибор қаратилди.

— Бугун экспортчи корхоналарни молиявий қўллаб-қувватлашни кенгайтириш бўйича Фармони имзоладим. Энди бундай корхоналар учун янги ташкил қилинаётган Экспортчи қўллаб-қувватлаш жамғармаси орқали қўшимча маблағлар ажратилади. Шу мақсадда жамғармага 100 миллион доллар берилмоқда. Бу, ўз навбатида, маҳсулотларни ташқи бозорларга узлуксиз етказиб бериш учун корхоналарнинг айланма маблағларига йўналтирилади, — деди Шавкат Мирзиёев.

Бош вазир ўринбосарларига бу борадаги вазифаларни тезкор, самарали ва манзилли ҳал қилиб бориб, йил якунига белгиланган кўрсаткичларни таъминлаш бўйича топшириқлар берилди.

Йиғилишда муҳокама қилинган масалалар юзасидан тармоқ ва ҳудуд раҳбарлари ҳусобот берди.

Ў.А.

ИФТИХОР

Сирожиiddин САЙИД, Ўзбекистон халқ шоири

ТИЛ ВА МИЛЛАТ МАҚОМИ

Бу дунёда миллат бўлса — давлат яшар, Давлат бўлса — бу дунёда миллат яшар. Давлатнинг бор — миллатнинг бор асар билсанг, Миллатнинг бор — давлатнинг бор асар билсанг. Ёфас боболардан ёдгор хилқатимсан, Она тилим, миллатимсан, давлатимсан.

Тошбитиклар пойин ўнган Энасойлар, Соиларингда коким юванг Момо ойлар, Қўнғлим аро уч минг йиллик авжларинг бор, Уч минг йиллик жавлонларинг, мавжларинг бор. Уч минг йиллик қоялардай қўдратимсан, Миллатимсан, она тилим, давлатимсан.

Оқ фотиҳа сўраб бордим қошларига, Оқ тоғларим ўхшар бобом Қошгарийга. Қим дунёга келиб фақат дунё билсанг, Боболарим менинг сўздан дунё тузган. Дунёларга далолатим, тилхатимсан, Она тилим, тоғу тахтим, давлатимсан.

Ҳеч бир авлод ўзи шундай бино бўлмас, Ўз-ўзидан Беруний ё Сино бўлмас. Ер юзига ҳикмат эксинг аробийда, Қанча илму урфон бордир Форобийда. Жаҳолатга қарши манев давлатимсан, Миллатимсан, она тилим, давлатимсан.

Сўз мулкида султонликни бола шерга — Лутфий бўлиб лутф этган зот Алишерга. Самарқандсан — буюкларга бешик бўлган, Маънавият дунёсига эшик бўлган. Олам аҳли аро ҳамон ҳайратимсан, Она тилим, миллатимсан, давлатимсан.

Бобур Мирзо соғинган ул қўвчулардай, Қалиб кетдинг не-не довул қўноқларда. “Бобурнома” не жаҳриноманг бўлди сенинг, Ҳар номанг бир сабрноманг бўлди сенинг. Авлодларга манев мерос дастхатимсан, Миллатимсан, она тилим, давлатимсан.

Ёддан чиқмас Қодирий ҳам Чўлпонларинг, Жонлар бериб тўлаб кетган ўлпонларинг. Адабиёт яшаса гар — миллат яшар, Миллат яшар — адабиёт яшаса гар. Авлонийсан, Бехудийсан, Фитратимсан, Давлатимсан, она тилим, миллатимсан.

Янги давру давронимсан десам ҳақдир, Бир юз ўлтис тўрт миллатга ўзинг тақдир. Янграб кетди томирларим, жону дилим, Олам узра янграганда она тилим. Миллатларни бирлаштирган миллатимсан, Давлатимсан, она тилим, давлатимсан.

Ҳар қизинг, ҳар болангни мен болам дедим, Болам дедим, бағримдаги лолам дедим. Ай боламай, қандай асал тилларингдан, Тилларингдан айланайин, тилларингдан! Бу дунёда қолар меҳру шафқатимсан, Давлатимсан, она тилим, миллатимсан.

Давру замон шиддатлидир — ортга қайтмас, Инсон умри меҳнатлидир — сайру гештмас. Ватан Ватан бўлмайми биз жон чекмасак, Жондан кечиб, заҳматин ҳар он чекмасак. Янги азму ишжонатим, шиддатимсан, Давлатимсан, она тилим, миллатимсан.

Тасанно деб ёган эдим, яна ёзай, Ёниб ёзай, кеча-кундуз ёниб ёзай: Шавкатим эл бу дунёда давлатлидир, Давлатли эл олам аро шавкатлидир. Олам узра юксак шағну шавкатимсан, Давлатимсан, она тилим, давлатимсан.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЭКСПОРТ ФАОЛИЯТИНИ МОЛИЯВИЙ ҚўЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШНИ ЯНАДА КЕНГАЙТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ Тўғрисида

Республика ижтимоий-иқтисодий тараққиётининг ҳозирги босқичида экспорт ҳажмларини кўпайтириш орқали макроиқтисодий барқарорликни таъминлаш, тайёр маҳсулот етказиб беришнинг қўшимча молиявий ва ташкилий рағбатлантириш, шунингдек, 2017 — 2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Харақатлар стратегиясини “Илм, маърифат ва рақамли иқтисодиётни ривожлантириш йили” да амалга оширишга оид Давлат дастурида белгиланган вазифаларни бажариш мақсадида:

1. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ 2022 йил 1 январга қадар **Тадбиркорлик фаолиятини қўллаб-қувватлаш давлат жамғармаси** экспорт қилувчиларга, шу жумладан, асосий фаолият тури савдо-воситачилик бўлган экспорт қилувчиларга:

а) экспортдаги молиялаштириш, шу жумладан, айланма маблағлар учун ажратиладиган кредитлар бўйича тижорат банки томонидан белгиланган кредит фоиз ставкаси ва миқдоридан катти назар: **миллий валютадаги кредитлар бўйича фоиз харажатларининг 50 фоизгача, бироқ 10 фоиз банддан кўп бўлмаган миқдорда;**

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг саккизинчи ялпи мажлиси тўғрисида АХБОРОТ

2020 йил 21 октябрь куни Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг саккизинчи ялпи мажлиси бўлиб ўтди.

Видеоконференцалоқа тарзида ўтказилган ялли мажлисда ҳукумат аъзолари, вазирлик ва идоралар раҳбарлари, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этди.

Ялли мажлисини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси Танзила Норбобова олиб борди.

Ушбу ялли мажлис иши Сенатнинг расмий веб-сайти ва ижтимоий тармоқлардаги саҳифалари ҳамда “Ўзрпорт” телеканали орқали тўғридан-тўғри жонли эфирда намойиш этилди.

Сенат аъзолари томонидан 17 та масала, шу жумладан, 4 та қонун муҳокама қилинди. Дастлаб Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси ўринбосарини сайлаш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Конституцион нормага биноан Қорақалпоғистон Республикаси вакили Сенат Раиси ўринбосарларидан бири ҳисобланади. Шу муносабат билан Президентимиз томонидан сенатор Мурат Қалибекович Камаловни Сенат Раиси ўринбосари лавозимига сайлаш тўғрисида тақдимнома киритилган.

Мурат Камалов 1955 йилда Нукус шаҳрида туғилган. Олий маълумотга эга ҳуқуқшунос сифатида кўп йиллар масъулятли лавозимларда фаолият кўриб келди.

Жорий йил сентябрь ойида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесининг депутаты этиб, 2 октябрь куни Жўқорғи Кенгесининг давлатимиз раҳбари иштирокида ўтган навбатдан ташқари саккизинчи сессиясида Жўқорғи Кенгес Раиси этиб сайланган.

Мажлисда сенаторлар томонидан М. Камалов номзоди бўйича фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Қонун талабларига мувофиқ яширин овоз бериш йўли билан сенатор Мурат Қалибекович Камалов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Раиси ўринбосари этиб сайланди.

Сўнгра Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Оролбўйи минтақасини ривожлантириш масалаларига оид фаолиятини янада такомиллаштириш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

(Давоми 2, 3-бетларда).

ОНА ТИЛИМИЗНИНГ ҲАЁТБАХШ ҚУДРАТИ

янги Ўзбекистонни, янги Ренессанс пойдеворини барпо этишдек эзгу мақсадларимизга эришишда мустаҳкам таянчдир

“Давлат тилининг обрў-эътибори — бутун халқ, бутун жамиятнинг обрў-эътиборидир”. Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбек тили байрами куни муносабати билан халқимизга йўллаган табригида таъкидланган ушбу фикрлар пойтахтимиздаги Адиблар хибонидида ўтказилган байрам тадбирларида яққол намойён бўлди.

Қўшнинг заррин ёғдулари олтин қўннинг илик ва мусаффо ҳавосида янада жилваланиб, эрта тонгдан сўз мулкнинг султони ҳазрат Алишер Навоий ҳайкали пойига йиғилган тадбир иштирокчиларига янада кўтаринки кайфият бахш этди.

Репортаж

Ўзбек тили ва адабиёти дарғаларининг муҳташам ёдгорликлари жой олган сўлим хиббон байрамона шуқуҳга чўмган. Майин шаббодда, анвойи гуллар таровати дилларни сурурга тўлдирди. Ораста йўлақларда ташкил этилган китоблар кўргазмаси кишиларни илм-маърифатга, китобхонликка қорлаб турибди. Улкан мониторларда миллий тил ҳамда адабиётимиз фидойиларининг Ватанга меҳр-муҳаббат, азалий анъана ва қадриятларимизга садоқат, жумладан, она тилимизни асраб-авайлаш, софлигини сақлаш ҳамда келгуси авлодларга безавол етказишга

ундовчи дилбар шеърлари, сермазмун фикр-мулоҳазалари янграйди.

Сенаторлар ва депутатлар, ҳукумат аъзолари, адабиёт, фан, маданият, спорт ҳамда санъат намояндalари, тилшунос олимлар, талаба-ёшлар — қўқам хиббонга таширф буюрган барча инсонларнинг юз-кўзида миллий гурур, қувонч ва эртанги кунга ишонч туйғулари балқийди.

Бу беҳиз эмас, албатта. Зеро, она тилимизга эътибор, бу — халқимизга, унинг кадр-қиммати, орзу ва умидларига эътибор ифодасидир.

Тадбир аввалида иштирокчилар буюк шоир ва мутафаккир бобомиз Алишер Навоий ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйишди.

Ўзбекистон Республикаси

Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбек тили байрами куни муносабати билан халқимизга йўллаган табригини Президент маслаҳатчиси Хайриiddин Султонов ўқиб эшиттирди.

Табриқда таъкидланганидек, бугунги кунда биз янги Ўзбекистонни, янги Ренессанс пойдеворини барпо этишдек эзгу мақсадларимизга эришишда, ҳеч шубҳасиз, она тилимизнинг ҳаётбахш қудратига таянамиз. Чўчки неча асрлар оша аждодларимиздан бизга безавол ўтиб келаватган она тилимизнинг равнақи ва истиқболи ҳақида қайғуриш, бу, миллатнинг ўзлигини англаши, унинг маънавий қамолотини юксалтириш учун кураш демакдир.

4

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси кўмиталарида

СУҒУРТА ФАОЛИЯТИГА ОИД ҲУЖЖАТ ЯНГИ ТАҲРИРДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси кўмиталарида бир қанча қонун лойиҳалари қўйи палата мажлиси кун тарихига киритишга тайёрланмоқда. Хусусан, Бюджет ва иқтисодий ислохотлар кўмитасининг видеоконференция тарзида ўтказган йиғилишида Вазирлар Маҳкамаси томонидан қонунчилик ташаббуси ҳуқуқи асосида киритилган янги таҳрирдаги “Суғурта фаолияти тўғрисида”ги қонун лойиҳаси муҳокама қилинди.

Муҳокамаларга Ҳукумат вакиллари, Молия вазирлиги ҳузуридаги Суғурта бозорини ривожлантириш агентлиги раҳбари, соҳанинг эксперт ва мутахассислари жалб қилинди. Мутахассисларнинг таъкидлашча, қонун лойиҳаси суғур-

та соҳасида тажрибадан ўтган миллий амалиёт ва халқаро тамойилларга асосланган бўлиб, соҳадаги қўллаб-қувватларни ҳал этишга қаратилган. Жумладан, ушбу қонун лойиҳаси билан суғурта бозори профессионал иштирок-

чилари фаолиятини жонлантириш, шунингдек, суғурта бозори инфратузилмасини ривожлантириш ва кенгайтириш, соҳа хизматлари истеъмолчилари ҳамда суғурта фаолиятининг бошқа субъектлари ҳуқуқлари химоясини кўчатириш, аҳолининг суғурта савдо-хонлигини ошириш ва уларнинг суғуртага бўлган ишончини мустаҳкамлаш, суғурта бозорининг очиклиги ҳамда ошқоралигини таъминлаш каби масалалар камраб олинган.

4

Кўмита эшитуви

ТРАНСПОРТ СОҲАСИДАГИ ИСЛОҲОТЛАР ВА МУНОЗАРАЛИ САВОЛЛАР

Марказий Осиё минтақасини глобал иқтисодий, транспорт ва транзит йўлақларига чуқур интеграциясини таъминлаш бўйича қандай ишлар олиб боришда? Истиқболдаги долзарб вазифалар нималардан иборат?

Транспорт вазирининг биринчи ўринбосари Илхом Маҳкамовнинг бу ҳақдаги ахбороти Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси, фракциясини ҳамда парламент қўйи палатасининг Саноат, қурилиш ва савдо масалалари кўмитаси ташаббуси билан ўтказилган тадбирда эшитилди.

Кайд этилганидек, бугунги кунда минтақادا айнан транспорт ва логистика алоқаларини ри-

вожлантириш асосий ҳамда долзарб масалалардан бири бўлиб қолмоқда. Минтақа давлатлари иқтисодиётининг жадал суръатларда ўсиши, давлатлар ўртасида ўзаро товар айирбошлаш ҳажмининг ортishi, экспорт ва импорт юкларининг мақбул нархларда ташилишига эришиш айнан ушбу йўналишдаги алоқаларнинг ривожига ҳамда ҳамкорликда йирик лойиҳаларни амалга ошириш билан боғлиқ.

3

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг саккизинчи ялпи мажлиси тўғрисида

АХБОРОТ

(Давоми. Бошланғич 1, 2-бетларда).

Шунингдек, Олий Мажлиси Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили ҳамда Инсон ҳуқуқлари бўйича Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вақфи бўлишига ҳам тегишли топшириқлар берилди.

Шу билан бирга, Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорги Кенгеси, халқ депутатлари вилоятлар, Тошкент шаҳар ва туман (шаҳар) Кенгашиларга ҳар чоракда тегишмича ички ишлар ва прокуратура органлари раҳбарларининг ўз фаолиятлари тўғрисидаги ахборотларини эшитишда ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари томонидан содир этилган қўйноққа солиш ва бошқа шартли жазо турларини қўлланганлик ҳолатларида алоҳида эътибор қаратиш ва муҳофаза қилиб бориш тавсия этилди.

Маъмурият масаласи юзасидан Олий Мажлиси Сенатининг тегишли қарори қабул қилинди.

Сўнгра йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш ва соҳага оид қонун ҳужжатларининг ижро этилиши ҳолати юзасидан Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамасига юборилган парламент сўрови натижалари муҳофаза қилинди.

Таъкидланганидек, Бош вазир томонидан 2020 йил 25 августда тақдим этилган жавобга қара, парламент сўровида кўрилган масалалар мутасаддилар вазирилик ва идоралар билан бирга атрофчида ўрганилиб, Вазирилар Маҳкамасининг Раёсатида қўриб чиқилган.

Парламент сўровида кўрилган бир қатор масалалар бўйича Вазирилар Маҳкамаси томонидан амалий чора-тадбирлар дастури қабул қилинган. Унда, жумладан, қандайдир аҳолининг автоматик аниқлашдан фото ва видеомониторинг, шунингдек, онлайн режимида ишловчи қўшимча фотодардлар ўрнатилиши белгиланган.

Бундан ташқари, Ички ишлар вазириликнинг йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш бўйича кенг қўламли ва асосий вазифаларини амалга оширишни Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги хизматининг йўл ҳаракатини таъминлаш бўлими ва бўлинмалари штат бирикмаларининг еттишилган бартараф этиш бўйича тадбирлар ўтказилиши назарда тутилган.

Шу билан бирга, умумтаълим мактабларида йўл ҳаракати қоидалари ва ҳаракат хавфсизлиги асосларини ўргатиш, халқ таълими ходимларининг ўқувчиларга йўл ҳаракати қоидаларини ўргатиш бўйича маълумоти ошириш ҳам режалаштирилган.

Мажлисда сенаторлар томонидан парламент сўровида кўрилган баъзи масалаларнинг ечимига эътибор қаратилмагани таъкидланди.

Хусусан, Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирилик ҳузуридаги Автомобиль йўллари бўлими томонидан 2019 йилда таъкидланган йўл ҳаракати хавфсизлиги стандартлари юзаси ишлаб чиқилган. Ушбу стандартлардаги йўл белгилирини тартиб рақамлари ҳам ўзгари белгиламанганлиги, бу эса йўл ҳаракатининг асосий ва устувор қоидаларидан ҳисобланиши таъкидлаб ўтилди.

Яъни мазкур стандартлар бошқа давлатларнинг стандартларидан тўғридан-тўғри кўчирилган. Оқибатда бошқа давлатларнинг амалдаги йўл ҳаракати қоидаларидаги мавжуд йўл белгилири ушбу стандартларнинг иловаларига ҳам киритилган. Вақоликни, мазкур йўл белгилири Ўзбекистон Республикаси йўл ҳаракати қоидаларида мавжуд эмас.

Шунингдек, Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги ходимлари томонидан ҳаракат хавфсизлигини таъминлаш, йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш, ҳаракат ишроқчиларига қўлайликлар яратиш юзасидан маҳаллий ҳокимликлар ҳамда тегишли ташкилот ва идораларга 2017 — 2020 йиллар давомида жами 6 709 та тақдимнома киритилган бўлса-да, уларнинг 3 173 таси ёки 45 фоизи белгиланган муддатларда қўриб чиқилмаган.

Бундан ташқари, мутахассислар томонидан йўл-транспорт ҳодисаларининг келиб чиқишига сабаб бўлаётган автомобиль йўллари зарур даражада таъмирлашга эътибор қаратилмагани оқибатида 2019 йилда ва 2020 йилнинг 8 ойи давомида 532 та йўл-транспорт ҳодисаси содир этилиб, уларда 511 нафар фуқаро жароҳатланган ва 191 нафар фуқаро ҳалок бўлган.

Бу каби камчиликлар Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги ходимлари томонидан киритилаётган тақдимномалар ижросини таъминламаган мутасаддиларга нисбатан таъсирчан чоралар қўриши тавказ этилди.

Шу жиҳатдан Сенат аъзолари аниқланган ҳато ва камчиликларни бартараф этиш юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Бундан ташқари, Ўзбекистон Республикаси Транспорт вазирилик ҳузуридаги Автомобиль йўллари бўлими томонидан 2019 йилда тақдимланган йўл ҳаракати хавфсизлиги оид норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар ва стандартларини 2021 йил 15 январига қадар тақомиллаштириш;

автомобиль йўлларидаги носозлиги оқибатида содир бўлаётган йўл-транспорт ҳодисаларининг олдини олиш бўйича бир ой муддатда аниқ чора-тадбирлар дастурини ишлаб чиқиш;

Давлат йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати ходимлари томонидан мутасаддилар раҳбарларига киритилаётган тақдимномалар ижросини таъминлашда суқшашиққа йўл қўйган мутасаддилар ходимларнинг масъулиятини ошириш юзасидан зарур чораларни қўриш;

Ўзбекистон Республикаси Бош вазири томонидан тақдимланган чора-тадбирлар дастурида белгиланган вазифалар ижросининг бориши тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирилар Маҳкамаси ҳамда Ички ишлар вазирилик томонидан мутасаддилар раҳбарларига киритилаётган тақдимномалар ижроси юзасидан ҳар чорак ахбороти бўйича тақдим этилган маълумотларни қўшимча тақдим қилиб, чора-тадбирлар дастури ҳамда киритилаётган тақдимномалар ижросини ўз вақтида баҳамондор мутасаддилар вазирилик ва идоралар раҳбарларини Сенатнинг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари

қўмитаси мажлисига тақлиф қилиб, муҳофаза қилиб бориш белгиланди.

Ушбу масала юзасидан Олий Мажлиси Сенатининг тегишли қарори қабул қилинди. Шундан сўнг тегишли-мехнат эксперт комиссиялари томонидан фуқароларни тегишли қўриқдан ўтказиш ва уларнинг ногиронлигини аниқлаш масалалари юзасидан Вазирилар Маҳкамасига юборилган парламент сўрови натижалари муҳофаза қилинди.

Мажлисда Вазирилар Маҳкамаси томонидан парламент сўрови натижалари юзасидан тақдим этилган ахборотда парламент сўровида қўйилган вазифалар ижроси етарлича акс эттирилмаганлиги таъкидланди.

Хусусан, тегишли-мехнат эксперт комиссиялари томонидан фуқароларни тегишли қўриқдан ўтказиш ва уларнинг ногиронлигини аниқлаш масалалари норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда етарлича тартибга солинмаган, ногиронлик профилактикаси, ногиронлиги бўлган шахсларни тегишли-ижтимоий ва касб бўйича реабилитация қилиш борасида яқин, ўрта ёки узоқ муддатли стратегия қабул қилинмаган.

Шу билан бирга, ногиронлигини аниқлаш учун тегишли-ижтимоий экспертиза ўтказишда қўлланяётган мезонлар қўриқ йил аввал ишлаб чиқилган услубийга асосланган бўлиб, янги тартиб ҳалигача ишлаб чиқилмаган.

Тегишли-мехнат эксперт комиссияларининг ногиронлиги борларга хизмат кўрсатиш юзасида белгиланмаган, 18 йилгача бўлган болаларда ва ундан катта ёшдаги шахсларда ногиронликка олиб келувчи асосий касалликлар рўйхати ва ушбу касалликларда ногиронлигини белгилаш мезонлари, ногиронлиги бўлган шахсларни тегишли-ижтимоий реабилитация қилишнинг замонавий усулларини жорий этиш ҳолда тегишли-ижтимоий экспертизадан ўтказиш мезонлари ишлаб чиқилмаган.

Яна бир жиҳат, Соғлиқни сақлаш вазирилик томонидан Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 1 декабрдаги "Ногиронлиги бўлган шахсларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини тубдан тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони билан тақдимланган комплекс чора-тадбирлар дастурида ногиронлигини аниқлаш билан боғлиқ қатор вазифалар баҳариланмапти.

Жумладан, Соғлиқни сақлаш вазирилик тизимининг тегишли-мехнат комиссиялари фаолияти таъкидлий қайта қўриб чиқилган, ногиронлиги белгиланган механизмлари ва унинг мундарижи, шу жумладан, ҳужжатлари расмийлаштириш тартиби тақомиллаштирилмаган. Ногиронлигини белгиланган тизимга белгилири ақвол қўриқдан турган муҳожир келувчини ногиронлик белгиланганга қадар қўллаб-қувватлаш механизми жорий қилинмаган. Айрим тоифадаги ногиронлиги бўлган шахслар учун тегишли текширув ўтказмасдан аниқлашни мумкин ногиронлик тоифалари учун стационар давонда мазкур йўл бўлиш тартиби бекор қилинмаган, ёрдам

га жуда муҳтож бўлган шахслар учун сирдан ногиронлик тоифаси белгилаш ҳанузгача жорий этилмаган.

Ушбу вазифаларни баҳарилш бўйича аниқ асос ва мундарижи белгилаб қўйилганлиги қарамай, ногиронлиги бўлган шахслар ногиронлигини белгилашда, тегишли-ижтимоий хизматлардан фойдаланишда қўллаб-қувватлашга дуч келишига сабаб бўлмади.

Мажлисда парламент сўровида келтирилган масалалар юзасидан етарли даражада амалий чоралар қўрилмаганлиги, тегишли ишлар субъектив таъбирларга қўра амалга оширилмаганлиги таъкидланди.

Шунинг учун Вазирилар Маҳкамасига парламент сўровида белгиланган вазифалар ижросини тўлиқ таъминлаш ҳамда бу ҳақда келгусида аниқ маълумотлар тақдим этиш вазифаси юклати ҳамда унинг ижроси Сенатнинг доимий назоратида қолдирилиши белгиланди.

Маъмурият масаласи юзасидан Олий Мажлиси Сенатининг тегишли қарори қабул қилинди.

Шундан кейин Жиззах вилояти ҳокимининг худудларини ривожлантириш ҳақидаги хисоботи айтилди.

Унда Олий Мажлиси Сенатининг ишчи гуруҳи томонидан вилоятни ривожлантириш борасида амалга оширилатган ишларни комплекс равишда ўрганиш яқунлари ҳам батафсил муҳофаза этилди.

Вилоятни ривожлантириш ва бу жараёнда халқ депутатлари маҳаллий Кенгашилари салоҳиятидан фойдаланиш борасида муйян ишлар амалга оширилганлиги қайд этилди.

Хусусан, вилоятда 2020 йилнинг январь — июнь ойларида ишлаб чиқарилган ялпи худудий маҳсулот (ҲҲМ) ҳажми 6 триллион 989 миллиард сўмни, ўсиш суръати ўтган йилнинг мос давридагига нисбатан 102,0 фоизи ташкил этган.

Халқ депутатлари вилоят Кенгашининг 2019 йил 23 декабрдаги қарорига асосан 2020 йил учун маҳаллий бюджет даромадлар режаси 1 триллион 51 миллиард сўм этиб белгиланган бўлиб, жорий йилнинг 1 ярим йиллиги учун белгиланган режа 125 фоизга (436,7 миллиард сўмга) баҳарилган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 30-31 январь кунлари Жиззах вилоятига ташрифи бўйича тақдимланган дастур доирасида умумий қиймати 3,0 триллион сўм бўлган 510 та лойиҳа ишга туширилган ва 8 минг 342 та янги иш ўрни яратилган.

2020 йил январь — июнь ойларида 42 та маҳаллийлаштириш лойиҳаси доирасида 235,6 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилиб, белгиланган прогноз қўриқчи 2,1 баробар баҳарилган ва 2 мингта янги иш ўрни яратилган.

Жорий йилда эҳтиёт қўриқчи географиясини кенгайтириш мақсадида 5 та давлат, Австрия, Вьетнам, Молдова, Мўлдова, Нидерландияга маҳсулотлар илқ маротаба экспорт қилинган.

Бундан ташқари, озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш бўйича вилоятда 2019 йилда жами 898,8 минг тоннага яқин

мева-сабзавот, полиз, картошка, узум маҳсулотлари етиштирилган бўлса, жорий йилда бу кўрсаткичи 1 миллион 114,9 минг тоннадан ошириш ёки ўтган йилдагига нисбатан 216,2 минг тонна (124 фоиз) қўл маҳсулот етиштириш қўтилмоқда.

2020 йилнинг ўтган даври мобайнида Инвестиция дастури бўйича 137,1 миллиард сўм бюджет маблағлари ҳисобига 63,4 километр ичимлик суви тармоғи, 22 та сув қудуғи ҳамда 17,2 километр оқова сув тармоғи қурилиши режалаштирилган бўлиб, ҳозиргача 124,6 миллиард сўмлик ишлар баҳарилган.

Яна бир жиҳат, Беш муҳим ташаббусни амалга ошириш бўйича вилоятда вилоятда қатор амалий ишлар қилинган. Жумладан, тақдимланган чора-тадбирлар дастури доирасида жами 1,5 мингта яқин тадбирлар ўтказилиб, уларда 736 мингдан ортиқ ишлар қамраб олинган.

Мирзачўл туманидаги "Ўзбек — қозоқ", Фаллозор туманидаги "Қўйтош", Дўстлик туманидаги "Бунёдкор" маданият марказлари таъмирлаш ишлари олиб борилиб, тантанали равишда фойдаланишга топширилган.

Жиззах шаҳрида бир вақтинчи ўзида 10 минг нафардан ортиқ ёшларни сиғдира оладиган "Урда" экологик боғи қайта реконструкция қилинган, эски Сангзор қўли ўрнида Марказий Осиёда ягона бўлган велотрек майдонини барпо этиш ва жорий йилнинг якунига қадар ишлар учун фойдаланишга топшириш ишлари амалга оширилмоқда.

Шунингдек, йилги давомида Олий Мажлиси Сенати, Қасаба уюшмалари Федерацияси ва Жиззах вилояти ҳокимлиги томонидан худуддаги хотин-қизларнинг муаммоларини ҳал этиш ва уларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш мақсадида ҳар бир туман ва шаҳар бўйича қабул қилинган дастурлар ("Йўл харитаси") ижроси юзасидан ҳам ахборот берилди.

Ушбу дастурлар доирасида Қасаба уюшмалари Федерацияси маблағлари ҳисобидан 636 нафар хотин-қизга 1 миллиард 169,9 миллион сўм миқдорда моддий ёрдам берилган.

Баҳвал, Фаллозор, Янгиобод, Арнасой, Дўстлик, Зафаробод, Зарбдор, Зомин, Фориш туманлари ва Жиззах шаҳрида 198 нафар аёлга уй-жойларини таъмирлаш учун 1 миллиард 160,3 миллион сўмлик қурилиш материаллари тарқатилган.

Вилоятдаги хотин-қизларнинг бандлигини таъминлаш учун 120 миллион сўмлик маъиший техникалар олиб берилган.

Худудда хотин-қизларнинг оилавий шароити, иқтимоий аҳоли, имконияти, қизиқишларини ўрганиш ва "Аёллар дафтари" ни шакллантириш ишлари бошланган, унга бугунги кунгача 5 минг 696 нафар аёл киритилган.

Аёллар дафтарига киритилган хотин-қизларнинг 883 нафари ишга жойлаштирилган, 80 нафарида тижорат банклари томонидан 18 миллиард сўмлик имтиёзли кредитлар берилган, 741 нафари касб-ҳунарга ўқитилган.

Бундан ташқари, мажлисда вилоятни ривожлантириш борасида ўз ечимини қўриб турган айрим муаммо ва камчиликлар борлиги ҳам қайд этилди.

Жумладан, оқова тизим бўйича вилоятнинг Пахтакор, Дўстлик, Мирзачўл ва Зарбдор туманлари марказларида канализация тизимлари 1970 — 1980 йилларда қурилган бўлиб, мавжуд иншоотлар ва тармоқлар ўз мундарижи ўтаб бўлган ва таъмирлаб аҳолига келиб қолган.

Жиззах шаҳри ва Шароф Рашидов тумани "Тошкент-6" газ тақсимлаш станцияси орқали табиий газ билан таъминланган, мазкур худудларда аҳоли сонини йилдан-йилга қўллаб-қувватлаш ва уларнинг газга бўлган эҳтиёжи ортиши натижасида қиш мавсумида табиий газ таъминотида муаммолар қузатилмоқда.

"Қўл квартиралари уйлари бошқариш тўғрисида"ги қонун лойиҳасини Жиззах шаҳрида апробация қилиш жараёнида қатор муаммолар аниқланган. Масалан, шаҳардаги мавжуд 52 та ширкатдан 13 тасининг молиявий ҳолати қоникорли бўлса, 21 та қоникорис, 18 та миллионий нонор ёки ўта боқиманда ҳолатга тушиб қолган.

Хозирги кунда Зомин миллий табиат боғи, Зомин давлат қўриқхонаси, Зомин давлат ўрмон ҳўжалиги худудларидаги 3800 — 4300 гектар майдонга эга арназорлар табиий зарарқонда ва касалликларга қалинган.

Янгиобод тумани маданият бўлими жойлашган бино ташландиқ аҳолида. 2019 йил Инвестиция дастурига киритилган Баҳвал тумани маданият маркази биносида қурилиш ишлари якунига етмасдан тўхтаб қолган.

Мажлисда вилоятни ўрганиш яқунлари халқ депутатлари вилоят Кенгашининг 2020 йил 10 сентябрдаги сессиясида танқидий муҳофаза этилганлиги, унда вилоят даражасидаги муаммоларини ҳал этиш бўйича 75 банддан иборат "Йўл харитаси" тақдимланганлиги таъкидланди.

Бундан ташқари, қайд этилган камчиликларни бартараф қилиш бўйича кеңйтириб бўлмайдиган чора-тадбирлар қўриш зарурлиги таъкидланди. Бу борада мутасаддилар вазирилик ва идоралар раҳбарларининг ахборотлари тингланган ва муҳофаза этилди.

Вилоятда ўз ечимини қўриб турган республика даражасидаги муаммоларини бартараф этиш бўйича тегишли қарор қабул қилинди ва уларнинг ижроси юзасидан сенаторлик назоратини йўлга қўйиш белгиланди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ер ҳисоби ва давлат кадастрларини юритиш тизимини тубдан тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони тақдимланди.

Шунингдек, Олий Мажлиси Сенати Кенгашининг қарорлари ҳам тақдимланди.

Шу билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг саккизинчи ялпи мажлиси ўз ишчи якунида.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Ахборот хизмати.

МУҲИМ АҲАМИЯТГА МОЛИК МАСАЛАЛАР КЎРИБ ЧИҚИЛДИ

Кеча Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг саккизинчи ялпи мажлиси бўлиб ўтди. Унда мамлакатимиз учун муҳим аҳамиятга эга бўлган бир қатор долзарб масалалар атрофича муҳофаза қилинди. Уларнинг айримлари хусусида сенаторлар ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди.

Тегишли-ижтимоий экспертиза қирқ йил аввалги мезонлар асосида ўтказилмоқда

Оддийлик ИМИНОВ, Олий Мажлиси Сенатининг Фан, таълим ва соғлиқни сақлаш масалалари қўмитаси раиси.

— Хабарингиз бор, Олий Мажлиси Сенатининг иккинчи ялпи мажлисида тегишли-мехнат эксперт комиссиялари томонидан фуқароларни тегишли қўриқдан ўтказиш ва уларнинг ногиронлигини аниқлаш масалалари юзасидан Вазирилар Маҳкамасига парламент сўрови юбориш тўғрисида қарор қабул қилинган. Сенатнинг саккизинчи ялпи мажлисида мазкур парламент сўрови натижалари муҳофаза қилинди.

Вазирилар Маҳкамаси томонидан парламент сўрови юзасидан тақдим қилинган ахборотда сўровда қўйилган вазифалар ижроси етарлича акс эттирилмагани оидинланди.

Хусусан, тегишли-мехнат эксперт комиссиялари томонидан фуқароларни тегишли қўриқдан ўтказиш ва уларнинг ногиронлигини аниқлаш масалалари норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда етарлича тартибга солинмаган, ногиронлик профилактикаси, ногиронлиги бўлган шахсларни тегишли-ижтимоий ҳамда касб бўйича реабилитация қилиш борасида яқин, ўрта ёки узоқ муддатли стратегия ишлаб чиқилмаган. Эмои, ногиронлигини аниқлаш учун тегишли-ижтимоий экспертиза ўтказишда қўлланяётган амалдаги мезонлар қўриқ йил аввалги қўламанларга асосланган бўлиб, ҳалигача янги тартиб мавжуд эмас.

Соҳада Президентимизнинг 2017 йил 1 декабрдаги "Ногиронлиги бўлган шахсларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини тубдан тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ижроси тўлиқ баҳарилмаётганлигини ҳам айтиш зарур.

Шулардан келиб чиқиб, Вазирилар Маҳкамасига парламент сўровида белгиланган вазифалар ижросини тўлиқ таъминлаш ва бу ҳақда келгусида аниқ маълумотлар тақдим этиш вазифаси юклатди.

Эпидемия шароитида маъмурий жазо қўллаш ваколатига кимлар эга бўлади?

Шухрат Чўлпиев, Олий Мажлиси Сенатининг Суд-ҳуқуқ масалалари ва коррупцияга қарши курашни қўмитаси раиси ўринбосари.

— Коронавирус пандемияси нафақат мамлакатимиз, балки бутун дунё аҳли учун жиддий хатарга айланган. Шу боис бошқа давлатларда бўлгани каби мамлакатимизда ҳам бу хатарни тезроқ бартараф этиш учун барча

Зарур чоралар қўрилмоқда. Бироқ бу инфекция билан зарарланганлар сони кундан-кунга ошиб бораётгани ҳар биримизни ташвишга солиши табиий. Бу эши, парламент вакиллари бундан бундан қўриқчиликни тақомиллаштириши талаб этиши ҳам тўшунарлидир.

Шу ҳаётини зарурат тўғрисида ишлаб чиқилган "Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексга ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида"ги Ўзбекистон Республикаси қонун ялпи мажлисида муҳофаза қилинди.

Маъмурият ҳуқуқ билан қўриқчиликни ўзгартирилган асосан, Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексда назарда тутилган эпидемияларга қарши кураш қоидаларини бузиш ҳуқуқбузарлиги учун маъмурий жазо қўллаш ваколатини Санитария-эпидемиология оидинлаштириш ҳамда саломатлиги хизмати билан бир қаторда ички ишлар органларига ҳам бериш назарда тутилган. Яъни ҳозирда эпидемияларга қарши кураш қоидаларини бузган ҳолда ҳаракатланган транспорт воситаларини ушлаб туриш тартиби жорий қилинмоқда. Қолаверса, транспорт воситалари ҳайдовчилари масъулиятини ошириш, санитария-эпидемиология назорати марказларининг иш-ижтимоий енгиллаштириш назарда тутилганлигини ҳам айтиш зарур.

Одамлар жамоат жойларида ўзини хавфсиз ҳис этиши керак

Фарҳод БОҚИЕВ, Олий Мажлиси Сенати аъзоси.

— Инсон учун тинчлик-хотиржамлик ҳамда саломатликдан улғунгун нарса йўқ. Бунини, айниқса, ҳақонинг айрим минтақаларида бўлаётган жараёнларни кўришдан аниқлаш керак. Бундан ташқари, тегишли-мехнат эксперт комиссиялари томонидан фуқароларни тегишли қўриқдан ўтказиш ва уларнинг ногиронлигини аниқлаш масалалари юзасидан Вазирилар Маҳкамасига парламент сўрови юбориш тўғрисида қарор қабул қилинган. Сенатнинг саккизинчи ялпи мажлисида мазкур парламент сўрови натижалари муҳофаза қилинди.

Вазирилар Маҳкамаси томонидан парламент сўрови юзасидан тақдим қилинган ахборотда сўровда қўйилган вазифалар ижроси етарлича акс эттирилмагани оидинланди.

Хусусан, тегишли-мехнат эксперт комиссиялари томонидан фуқароларни тегишли қўриқдан ўтказиш ва уларнинг ногиронлигини аниқлаш масалалари норматив-ҳуқуқий ҳужжатларда етарлича тартибга солинмаган, ногиронлик профилактикаси, ногиронлиги бўлган шахсларни тегишли-ижтимоий ҳамда касб бўйича реабилитация қилиш борасида яқин, ўрта ёки узоқ муддатли стратегия ишлаб чиқилмаган. Эмои, ногиронлигини аниқлаш учун тегишли-ижтимоий экспертиза ўтказишда қўлланяётган амалдаги мезонлар қўриқ йил аввалги қўламанларга асосланган бўлиб, ҳалигача янги тартиб мавжуд эмас.

Соҳада Президентимизнинг 2017 йил 1 декабрдаги "Ногиронлиги бўлган шахсларни давлат томонидан қўллаб-қувватлаш тизимини тубдан тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони ижроси тўлиқ баҳарилмаётганлигини ҳам айтиш зарур. Шулардан келиб чиқиб, Вазирилар Маҳкамасига парламент сўровида белгиланган вазифалар ижросини тўлиқ таъминлаш ва бу ҳақда келгусида аниқ маълумотлар тақдим этиш вазифаси юклатди.

Яъни мазкур стандартлар бошқа давлатларнинг стандартларидан тўғридан-тўғри кўчирилган. Оқибатда бошқа давлатларнинг амалдаги йўл ҳаракати қоидаларида

СУҒУРТА ФАОЛИЯТИГА ОИД ҲУЖЖАТ ЯНГИ ТАҲРИРДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ

— Қонун лойиҳасининг асосий ғояси соҳа фаолиятини тартибга солишни яхшилаш ҳамда халқаро стандартларни амалиётга татбиқ этишга қаратилган ҳуқуқий асосларни такомиллаштиришдан иборат, — дейди Бюджет ва иқтисодий ислохотлар кўмитаси аъзоси Жаҳонгир Абдураҳимов. — Лойиҳада қонун даражасида тўғридан-тўғри ҳаракат қондаларини белгилаш ҳамда соҳадаги муносабатларни

бошқарилган ягона механизмни яратиш, жумладан, суғурта тармоқлари, синфлари ва турларини аниқлаш, унинг бозорини тартибга солиш, суғурта (қайта суғурта) ташкилотлари фаолиятини лицензиялаш, тартибга солиш ҳамда тугатиш хусусиятлари, суғурта брокерлари, бошқа жисмоний ва юридик шахсларнинг суғурта бозорида фаолият шартлоғлари, шунингдек, суғурта бозорини давлат томонидан тартибга

солишни назарда тутувчи нормалар акс эттирилмоқда. Албатта, қонун лойиҳаси айрим жузъий камчиликлардан холи эмас. Депутатларимиз томонидан биринчи ўқишда қабул қилинганидан сўнг уни кўмитамиз ҳузуридаги ишчи гуруҳи такомилга етказди.

Қонуннинг янги таҳрири лойиҳасида суғурта ташкилотларини фақатгина акциядорлик жамиятлари шаклида ташкил этиш, суғурта ташкилотлари ва суғурта брокерлари

фаолиятини лицензиялаш назарда тутилмоқда. Шунингдек, суғурта ташкилотлари ҳамда суғурта брокерларининг раҳбарлари ва бош бухгалтерларига малажа талабларини ўрнатилган, суғурта ташкилотларининг лицензияларини тугатишда ваколатли давлат органи томонидан муваққат маъмуриятни тайинлаш юзасидан нормалар киритилган.

Яна бир муҳим жиҳат, суғурта бозори профессионал иштирокчиларининг (суғурта ташкилотлари, суғурта брокерлари, аджастерлар, ассистанслар, актуарийлар, сурвейерлар) ҳуқуқ ва мажбуриятлари аниқ қилиб белгиланмоқда.

Кўмига аъзоларининг таъкидлашича, қонун лойиҳасининг қабул қилиниши билан соҳадаги ҳуқуқий муносабатларни тартибга солишчи самарали тизим яратилади, тармоқнинг бугунги кун талабларидан келиб чиқиб, ривожлантириш имкониятлари кенгайди.

ДАВЛАТ-ХУСУСИЙ ШЕРИКЛИК ЛОЙИҲАЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШДА АЙРИМ КАМЧИЛИКЛАР БАРТАРАФ ЭТИЛАДИ

Қонунчилик палатаси кўмиталарида, шунингдек, бир қатор қонун лойиҳаларини такомиллаштириш юзасидан ишчи гуруҳларининг йиғилишлари ҳам бўлиб ўтмоқда. Хусусан, Инновацион ривожланиш, ахборот сибсати ва ахборот технологиялари масалалари кўмитаси томонидан Ўзбекистон Республикасининг "Давлат-хусусий шериклик тўғрисида"ги Қонунига айрим ўзгариш ва қўшимчалар киритиш ҳамда 1995 йилда қабул қилинган ва бугунги кунда долзарблигини йўқотмаётган "Концессиялар тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг Қонунини бекор қилишни назарда тутувчи қонун лойиҳаси иккинчи ўқишга тайёрланмоқда.

Мутахассис ва экспертларни жалб қилган ҳолда видеоконференция тарзида ўтган муҳокамада таъкидланганидек, айни пайтда давлат-хусусий шериклик лойиҳаларини амалга оширишда бир қатор камчиликлар мавжуд. Қонун лойиҳаси билан ушбу камчиликларни бартараф этиш мақсадида валютани тартибга солиш ҳамда товар (ишлар, хизматлар) нархларини ҳорижий валютага боғлаш, махсус лойиҳа ташкилотини тузиш, кредиторлар манфаатларини ҳимоя қилиш ва иштирокини таъминлаш, тендер жараёнини соддаштириш ҳамда мuddатини қисқартириш тақлиф этилмоқда. Шу билан бирга, қонун лойиҳасида Ҳукумат томонидан қароланган бериш ва қўллаб-қувватлаш тартиби, маҳаллий иқро этувчи ҳокимият органлари томонидан ер участкаларини ажратишда уларнинг ролини белгилаш каби масалалар қамраб олинмоқда.

Қолаверса, давлат-хусусий шериклик лойиҳалари жозибадорлигини ошириш ва уларга жалб қилинадиغان хорижий инвестициялар миқдорини кўпайтиришга эришиш мақсадида мазкур қонун лойиҳасини тайёрлашда ривожланган давлатлар амалиёти таҳлил қилинмоқда ҳамда хорижий инвестор ва экспертларнинг тақлиф ҳамда фикрлари ҳам олинмоқда. Хусусан, Давлат-хусусий шерикликни ривожлантириш агентлиги раҳбарлиги ва Осиё тараққиёт банки мутахассисларининг ҳам тақлиф ҳамда мулоҳазалари асосида қонун лойиҳасига тегишли ўзгариш ва қўшимчалар киритилди.

— Қонун лойиҳасида унинг мақсади, татбиқ этиш соҳалари, давлат-хусусий шериклик лойиҳаларида давлат шеригининг иштироки аниқ қилиб кўрсатиб ўтилмоқда, — дейди Инновацион ривожланиш, ахборот сибсати ва ахборот технологиялари масалалари кўмитаси аъзоси Дониёр Фаниев. — Шу билан бирга,

хусусий шерикнинг иштироки ҳамда танлаб олиш мезонлари, кредиторларнинг иштироки ва ўрни, Ўзбекистон Республикаси ҳудудда реализация қилинадиган товарлар (ишлар, хизматлар) нархлари Ўзбекистон Республикаси валютасига, чет эл валюталарига ҳамда шартли бирликларига боғлашиши, хусусий шерикка бериладиган қўшимча қароланган давлат кўмаги битими орқали расмийлаштириш билан боғлиқ масалаларга эътибор қаратилмоқда.

Муҳокама жараёнида депутатлар тақлиф этилаётган ўзгариш ва қўшимчалар Ўзбекистон Республикасининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларига мос келиши ҳамда халқ манфаатларини инобатга олиши борада эътибор қилиниши билдиришди.

Бунинг исботини халқаро молиявий ташкилотлар тарафидан ҳисоботлардан ҳам библи мумкин. Уларга кўра, коронавирус пандемиясига қарамай, Ўзбекистон иқтисодиёти ўсиш билан чиқадиган мамлакатлар сифидан ўрин олади. Осиё тараққиёт банкининг бир мuddат олдин берган ҳисоботида кўра, бутун Осиё минтақасининг сўнгги 60 йилда ривожланиб келган иқтисодиётини COVID-19 пандемияси рецессияга етказган. Осиё ҳисоб-китобчи, бу йил Осиё иқтисодиёти 0,7 фоизга қисқаради. Аммо 2021 йили ўсиш кузатилиши, ушбу рақам айрим мамлакатларда 6,8 фоизгача бўлиши мумкин.

Долзарб мавзу

Бунинг исботини халқаро молиявий ташкилотлар тарафидан ҳисоботлардан ҳам библи мумкин. Уларга кўра, коронавирус пандемиясига қарамай, Ўзбекистон иқтисодиёти ўсиш билан чиқадиган мамлакатлар сифидан ўрин олади. Осиё тараққиёт банкининг бир мuddат олдин берган ҳисоботида кўра, бутун Осиё минтақасининг сўнгги 60 йилда ривожланиб келган иқтисодиётини COVID-19 пандемияси рецессияга етказган. Осиё ҳисоб-китобчи, бу йил Осиё иқтисодиёти 0,7 фоизга қисқаради. Аммо 2021 йили ўсиш кузатилиши, ушбу рақам айрим мамлакатларда 6,8 фоизгача бўлиши мумкин.

Осиё тараққиёт банки йил бошида 2020 йилдаги ўзгаришларга бағишланган ҳисобот эълон қилган, бироқ коронавирус вазияти боис ўз башоратларини яна қайта кўриб чиққан. Янги ҳисоботда 2020 йилги минтақа ялпи ички маҳсулоти ўсиши атиги 0,1 фоизни ташкил этади деган башорат берилмоқда.

Осиё тараққиёт банки йил бошида 2020 йилдаги ўзгаришларга бағишланган ҳисобот эълон қилган, бироқ коронавирус вазияти боис ўз башоратларини яна қайта кўриб чиққан. Янги ҳисоботда 2020 йилги минтақа ялпи ички маҳсулоти ўсиши атиги 0,1 фоизни ташкил этади деган башорат берилмоқда.

ОНА ТИЛИМИЗНИНГ ҚАЁТБАХШ ҚУДРАТИ

янги Ўзбекистонни, янги Ренессанс пойдеворини барпо этишдек эзгу мақсадларимизга эришишда мустаҳкам таянчдир

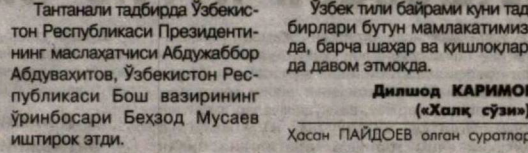
Дарҳақиқат, Миллий тилимиздан — миллий юксалиш сари дадил оқимлаётган мамлакатимизда ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги мавқеи ҳамда нуфузини кўтариш борасида кейинги йилларда самарали ишлар амалга оширилди. Хусусан, Президентимизнинг 2019 йил 21 октябрдаги "Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони маънавий-маърифий ҳаёtimизда улкан тарихий воқеа бўлди. Унда она тилимизни асраб-авайлаш ҳамда янада ривожлантириш билан боғлиқ муҳим вазифалар белгилаб берилди. 2020 йил 10 апрелдаги Ўзбекистон Республикаси Қонунини 21 октябрда — Ўзбек тили байрами кунини эътиборга олиш.

Байрами кунини эътиборга олиш. Қонун лойиҳасида "Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони маънавий-маърифий ҳаёtimизда улкан тарихий воқеа бўлди. Унда она тилимизни асраб-авайлаш ҳамда янада ривожлантириш билан боғлиқ муҳим вазифалар белгилаб берилди. 2020 йил 10 апрелдаги Ўзбекистон Республикаси Қонунини 21 октябрда — Ўзбек тили байрами кунини эътиборга олиш.

Қонун лойиҳасида "Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони маънавий-маърифий ҳаёtimизда улкан тарихий воқеа бўлди. Унда она тилимизни асраб-авайлаш ҳамда янада ривожлантириш билан боғлиқ муҳим вазифалар белгилаб берилди. 2020 йил 10 апрелдаги Ўзбекистон Республикаси Қонунини 21 октябрда — Ўзбек тили байрами кунини эътиборга олиш.

Қонун лойиҳасида "Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони маънавий-маърифий ҳаёtimизда улкан тарихий воқеа бўлди. Унда она тилимизни асраб-авайлаш ҳамда янада ривожлантириш билан боғлиқ муҳим вазифалар белгилаб берилди. 2020 йил 10 апрелдаги Ўзбекистон Республикаси Қонунини 21 октябрда — Ўзбек тили байрами кунини эътиборга олиш.

Қонун лойиҳасида "Ўзбек тилининг давлат тили сифатидаги нуфузи ва мавқеини тубдан ошириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармони маънавий-маърифий ҳаёtimизда улкан тарихий воқеа бўлди. Унда она тилимизни асраб-авайлаш ҳамда янада ривожлантириш билан боғлиқ муҳим вазифалар белгилаб берилди. 2020 йил 10 апрелдаги Ўзбекистон Республикаси Қонунини 21 октябрда — Ўзбек тили байрами кунини эътиборга олиш.

Тантанали тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг маслаҳатчиси Абдуғаффор Абдувахитов, Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Бехзод Мусаев иштирок этди.

МИЛЛАТ РУҲИНИ ЮКСАЛТИРУВЧИ БУЮК КУЧ

Миллатимизнинг энг қадри бойлиги, эълимиз асоси, маданият ва маънавий қиёфамазани акс эттирувчи муҳим асоси, бу, шубҳасиз, она тилимиздир. Шу боис, Президентимизнинг Ўзбек тили байрами кунини муносабати билан халқимизга йўллаган байрам табриғи, шунингдек, "Мамлакатимизда ўзбек тилини янада ривожлантириш ва тил сибсатини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонини юртдошларимиз кўтарини руҳда қутиб олди.

Бунинг қўйидаги фикр-мулоҳазалардан англаш мумкин.

Бунинг қўйидаги фикр-мулоҳазалардан англаш мумкин.

Бунинг қўйидаги фикр-мулоҳазалардан англаш мумкин.

Бунинг қўйидаги фикр-мулоҳазалардан англаш мумкин.

Муносабат

Низомиддин МАХМУДОВ, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти директори, филология фанлари доктори, профессор: — Юртбошимизнинг байрам табриғи кўнглимизга чеқиса гурур ва суғур бахш этди. Она тилимизни янада ривожлантириш ҳамда тил сибсатини такомиллаштиришга оид Фармоннинг қабул қилиниши эса Ўзбек тили байрами кунига муносиб тўғна, совға бўлди. Фармонда Ўзбекистонда давлат тилининг ўрни ва мавқеини янада юксалтириш борасида қарийб ўн йилга йўлхалланган муҳим чора-тадбирлар белгилаб берилди. Ушбу ҳужжат асосида 2020 — 2030 йилларда ўзбек тилини ривожлантириш ва тил сибсатини такомиллаштириш концепцияси тасдиқланди. Унинг асосий вазифалари мамлакатимиз иқтисодий-сиёсий ҳаётининг барча соҳасида давлат тили имкониятларидан тўлиқ ҳамда тўғри фойдаланишга эришиш, таълим ташкилотларида давлат тилини ўқитиш тизимини янада

такомиллаштириш, унинг илм-фан тили сифатидаги нуфузини ошириш, давлат тилининг замонавий ахборот технологиялари ва коммуникацияларига фаол интеграциялашувини таъминлаш ҳамда халқаро микросоҳага ўрни ва нуфузини юксалтириш, бу борада хорижий ҳамкорлик алоқаларини ривожлантиришдан иборат. Айни пайтда концепцияда мамлакатимиздаги бошқа тилларни ривожлантиришга ҳам кенг ва тенг шартлоғлар яратиш назарда тутилган. Ушбу тарихий ҳужжат Ўзбек тилининг ҳақиқий маънавию давлат тили сифатида буй кўрсаткичи таъминлашга ҳизмат қилади.

Эркин ОДИЛОВ, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ўзбек тили, адабиёти ва фольклори институти етакчи илмий ходими: — Президентимизнинг байрам табриғида хозирги кунда мамлакатимизда яшайётган, Ўзбекистонимизни ягона ва аҳил оила деб билидиган турли миллат ҳамда аэлатлар вакиллари ҳам Ўзбек тилини ўрганишга катта ҳизмат қилган ва истак

билдираётганлари, айниқса, эътиборли экани таъкидланган. Шу муносабат билан бу борада мотивация омилларини кўпайтириш, махсус дарслик, луғат ҳамда қўлланмалар, видео ва аудиоматериаллар шунинг йўналиши бўлиши кенг жорий қилиш муҳим аҳамиятга эгалиги қайд этилган. Қувончлиси, давлатимиз раҳбарининг "Мамлакатимизда Ўзбек тилини янада ривожлантириш ва тил сибсатини такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Фармонда таълимнинг турли бўғинлари — боғча, мактаб, олий таълимда Ўзбек тилини ўқитишга ажратилган дарс соатларини ошириш кўзда тутилган. Жумладан, 2030 йилгача давлат тилида иш юритиш, Ўзбек тилининг соҳаларда қўлланилиши бўйича дарс соатлари ҳам босқичма-босқич ошириб борилади. Эндиликда то 2030 йилгача нофилологик ўқув юртаклари ҳам Ўзбек тили билан боғлиқ кафедралар ташкил қилинади, ушбу кафедраларга малакали кадрлар жалб этилади. Хусусан, олий таълим муассасаларида Ўзбек тили кафедралари сонини 2025 йилга қадар 120 тага, 2030 йилгача эса 140 тага етказиш назарда тутилмоқда.

Маффуза ЭРҒАШЕВА, Бухоро шаҳридаги 35-умумтаълим мактабининг она тили ва адабиёт фани ўқитувчиси: — Давлатимиз раҳбарининг байрам табриғи ҳамда Ўзбек тилини янада ривожлантириш ва тил сибсатини такомиллаштиришга оид Фармонини катта хушнудлик билан қутиб олди. Уларда миллий ғуруримиз манбаи бўлган она тилимизни ривожлантириш, соғлигини сақлаш, уни янада бойитиб бориш ҳамда ақрлийн нукта маданиятини ошириш бўйича илгор ғоялар илғори суртилди, муҳим чора-тадбирлар белгиланди. Жумладан, Фармонда тегишли ташкилотларга Ўзбек тилидаги мавжуд луғатлар асосида узлуксиз таълимнинг барча турлари учун қўйилди "Ўзбек тилининг изоҳли луғати"нинг тўғридан-тўғри янги нашри (кирилл ва лотин ёзувида асосланган Ўзбек алифбосида), "Ўзбек тилининг имло луғати", "Ўзбек тили синонимлари луғати", "Ўзбек тили синонимларининг катта изоҳли луғати", "Ўзбек тили фразеологик луғатининг катта изоҳли луғати", "Ўзбек тили ономимлари луғати"ни яратиш топшириғи берилди. Ушбу луғатлар ёшларга Ўзбек тилининг жозибаси ҳамда лотифатини синдириш, она тили ва адабиёт дарсликларини самарали ўқитишда жуда кўп келади. Зеро, Ўзбек тилининг кенг имкониятларини акс эттирувчи мумтоз адабиётимизда яратилган туюқлар, халқ озаки ижоди дурдонелари — нақоллар, топишмоқ ҳамда тез айтишлар, аскияларнинг асосида омоним, синоним, фразеологик сўз ва иборалар ётади.

Юртбошимиз табриғида атоқли маърифатпарвар Абдулла Авлоний бобоимизнинг "Тил — миллат руҳини юксалтирувчи буюк куч", деган сўзларини бежиз таъкидламади. Давлат тили ривожига берилаётган бугунги эътибор халқимизни янада ялпиштириб, янги-янги марраларга ундашига ишончимиз комил.

Демак, ўз халқини, тадбиркорларини ўйлаган юрт оғри ва масъулиятли давларда ҳам қийинчиликларни енгиб ўтади. Ўзбекистонда ҳам шундай бўлди. Демократик ислохотлар ўтказиш йўлидан қайтмаслигини айтган қатий сиёсий иродали раҳбари бошчилигида халқимиз глобал пандемиянинг оғир асратларига қарамай, олға қадам босмоқда.

Баҳодир ҲАСАНОВ, ТДИУ профессори, иқтисодиёт фанлари доктори.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси жамоаси қорхона меҳнат фахрийси Суфьянхў ХАЛИРАҲМОНОВнинг вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур таъзия изҳор этади.

Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги жамоаси агентлик бош директорининг биринчи ўринбосари Собир Шукурова онаси Мувар ШУКУРОВнинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Advertisement for 'Xalq S'uzi' newspaper. Includes contact information for the editorial office, subscription rates, and distribution details. Features a QR code and a barcode.